

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

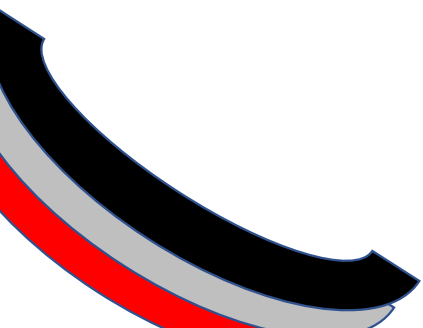
Taustatietoa kunnanvaltuustolle 04.04.2023

SISU 19.04.2023

Hyvinvointilautakunta 17.05.2023

Matti Vääntinen

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

- kulttuuri hyvinvoinnin tuottajana
- kulttuuripalvelut hyvinvoinnin prosessi-indikaattoreina
- kulttuuria koskevan tiedon jakaminen kunnan hallinnossa
  - luottamushenkilöille
  - hyvinvointityöstä vastaaville
  - virkakoneistoon

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

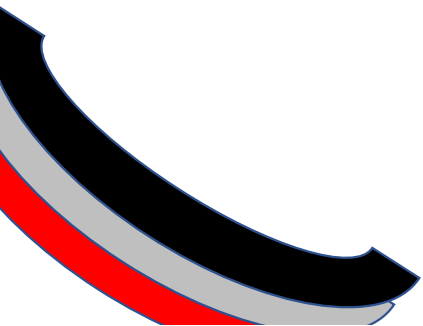
- Käsiteltävät dokumentit
  - Laki kuntien kulttuuritoiminnasta L 166 / 2019
  - Peruspalvelujen saatavuuden arviointi 2021: Kulttuuripalvelut ja yleisten kirjastojen henkilöstön riittävyys ja osaaminen
  - Taide, kulttuuri ja moninainen Suomi: Kulttuuripolitiikka, maahanmuuttajat ja kulttuurisen moninaisuuden edistäminen -työryhmän loppuraportti (OKM 2021:2)
  - Kulttuuriperintö voimavarana kestäväälle tulevaisuudelle ja hyvälle elämälle: Ehdotus kulttuuriperintöstrategiaksi 2022–2030 (OKM 2022:17)

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta L 166 / 2019

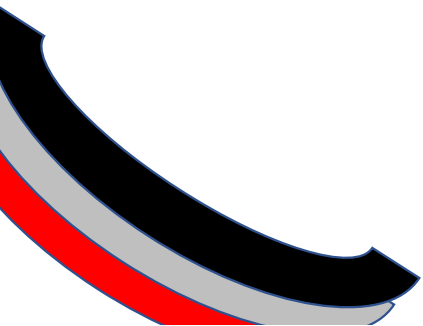
- lain tavoite
  - tuki luovalle ilmaisulle, taiteen tekemiselle ja kokemiselle
  - yhdenvertaiset osallistumismahdollisuudet
  - hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen
  - paikallisen ja alueellisen elinvoiman edellytykset

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta L 166 / 2019

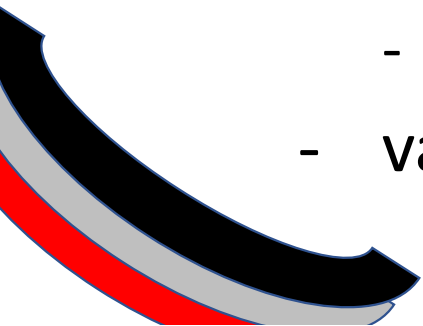
- kunnan tehtävät
  - taiteen ja kulttuurin yhdenvertainen saatavuus ja monipuolinen käyttö
  - edellytykset ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle
  - taiteen ja kulttuurin harrastamisen edistäminen
  - kulttuuriperinnön ylläpitäminen, paikallisen identiteetin tuki
  - hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
  - kulttuurisen vuorovaikutuksen ja kansainvälisen toiminnan edistäminen

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta L 166 / 2019

- Valtion viranomaiset: OKM, Museovirasto, Taike
- kuntalaisten osallisuus
  - mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa suunnitteluun ja päätöksentekoon
- kehittämistehtävä yksittäisillä toimijoilla
- yhteistyövelvoite kunnan eri toimialojen välillä
- peruspalvelua arvioitava
  - kuntastrategia, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- valtiosuutta kulttuuritoimintaan

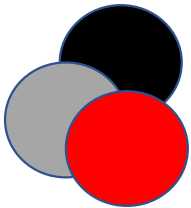

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Peruspalvelujen saatavuuden arviointi 2021: Kulttuuripalvelut ja yleisten kirjastojen henkilöstön riittävyys ja osaaminen

Kirjastojen tavoitteena on

- edistää väestön yhtenäisiä mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin
- edistää tiedon saatavuutta ja käyttöä
- lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa
- parantaa mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen
- edistää aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta

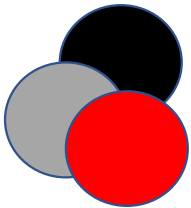
Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Peruspalvelujen saatavuuden arviointi 2021: Kulttuuripalvelut ja yleisten kirjastojen henkilöstön riittävyys ja osaaminen

Kirjastolain 6 §:n mukaan kirjaston tehtävänä on tarjota **pääsy aineistoihin**, tietoon ja kulttuurisisältöihin, **ylläpitää** monipuolista ja uudistuvaa **kokoelmaa**, **edistää lukemista** ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, **tarjota tiloja** oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä **edistää** yhteiskunnallista ja kulttuurista **vuoropuhelua**. Tehtävän hoitamiseksi yleisellä kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset **tilat**, ajantasainen **välineistö** sekä riittävä ja osaava **henkilöstö**.

17 § Osaaminen ja johtaminen

Yleisellä kirjastolla tulee olla **riittävä määrä** kirjasto- ja informaatioalan koulutusta saanutta ja muuta henkilöstöä. Asiantuntijatehtävässä toimivalta edellytetään soveltuvaa korkeakoulututkintoa, jollei tehtävän luonteesta muuta johdu. Kunnan **kirjastolaitosta johtavalta** vaaditaan virkaan tai tehtävään **soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, johtamistaito ja hyvä perehtyneisyys** kirjastojen tehtäviin ja toimintaan.

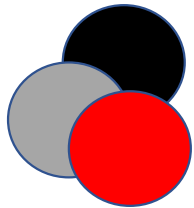

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Peruspalvelujen saatavuuden arviointi 2021: Kulttuuripalvelut ja yleisten kirjastojen henkilöstön riittävyys ja osaaminen

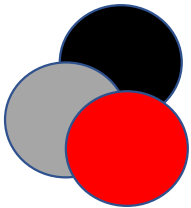
- näkökulmana peruspalvelujen tuottaminen, yhdenvertaisuuden toteutuminen
- huomioita johtamisesta
  - kelpoisia johtajia aiempaa vähemmän
  - johtaminen on hajautunut
  - vaikeudet hoitaa lakisääteistä tehtävää, jos henkilöstöä vähennetään
  - henkilöstön koulutus riittää perustehtävän hoitamiseen, täydennyskoulutuksen tarve
  - osaamisen kehittäminen järjestelmällistä

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Peruspalvelujen saatavuuden arviointi 2021: Kulttuuripalvelut ja yleisten kirjastojen henkilöstön riittävyys ja osaaminen

- johtamiseen liittyvät toimenpide-ehdotukset
  - kelpoiset johtajat
  - selkeät työnkuvat ja vastuut, riittävästi työaikaa perustehtävään
- henkilöstön saatavuus ja osaaminen
  - ennakoidaan henkilöstötarve ja osaamistarve

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

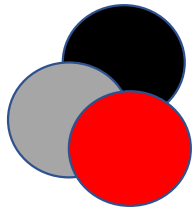
Peruspalvelujen saatavuuden arviointi 2021: Kulttuuripalvelut ja yleisten kirjastojen henkilöstön riittävyys ja osaaminen

International Federation of Library Associations and Institutes

- Kirjastot edistävät demokratiaa läpinäkyvästi, yhteistyöllä ja osallistamalla kansalaisia.
- Kirjastot vahvistavat laaja-alaisen lukemisen merkitystä.
- Digitaalisten palvelujen on lisättävä tasa-arvoa.
- Kirjastotilassa henkilöstön tehtävänä on lisätä ihmisten kanssakäymistä ja vuorovaikutusta, osallisuutta ja turvallisuutta.
- Kirjastojen pitää helpottaa tiedon löytymistä sekä varmistaa sen säilytys.
- dynaaminen tutkimuksen, koulutuksen ja kansalaisten kohtaamispaikka

Suomalaisia huomioita kirjastoista

- kehittämiseen järjestelmällisyyttä ja strategisuutta
- Monipuolinen lukutaito ja kirjastot takaavat omalta osaltaan tiedon huoltovarmuutta.

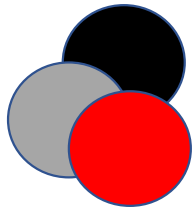

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Peruspalvelujen saatavuuden arviointi 2021: Kulttuuripalvelut ja yleisten kirjastojen henkilöstön riittävyys ja osaaminen

Yhteenvetoa

- Kirjaston henkilökunnan määrä ja osaaminen sekä kirjaston johtamisen voimavarat vaikuttavat suoraan siihen, miten kunnan kirjasto pystyy hoitamaan lakisääteiset tehtävänsä.
- Omatoimikirjastot ovat henkilöstön kannalta kaksiteräinen miekka: parantaa palvelua, mutta ei voi olla säästötoimenpide.
- Lukutaidon käsite on laajentunut koskemaan myös kriittistä medialukutaitoa, jonka edistämiseen tarvittaisiin enemmän henkilökuntaa.
- Henkilöstön määrä on vähentynyt sekä absoluuttisesti että suhteessa asukaslukuun.

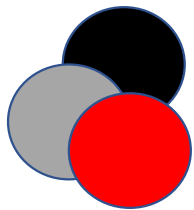

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Peruspalvelujen saatavuuden arviointi 2021: Kulttuuripalvelut ja yleisten kirjastojen henkilöstön riittävyys ja osaaminen

Yhteenvetoa

- Kirjaston henkilöstön keskimääräinen koulutustaso on noussut.
- Kahdella kolmesta kuntien kirjastoa johtavalla on kirjastolain mukainen kelpoisuus.
- Kirjastojen johtajapalvelujen osto on havaittu kunnissa toimimattomaksi.
- Työajan pirstaloituminen vaikeuttaa kokonaisvaltaista kehitystyötä.
- Mitä kauemmaksi päätösvalta menee kirjaston arkityöstä, sitä vaikeampaa kirjaston ja sen henkilöstön on toteuttaa kirjastolain tehtäviä, palvella asiakkaitaan sekä kehittää työtään ja toimintaansa.
- Kirjastojen oman arvion mukaan henkilöstön ammattitaito riittää kirjaston perinteisiin tehtäviin, mutta uusia taitoja tarvitaan.
- Henkilöstön koulutussuunnittelu on järjestelmällisempää kuin aikaisemmin.
- Vaativat tiedonhaut ovat vähentyneet, digineuvonnan osuus on kasvanut.

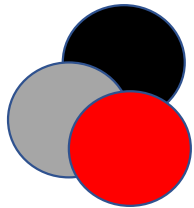

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Peruspalvelujen saatavuuden arviointi 2021: Kulttuuripalvelut ja yleisten kirjastojen henkilöstön riittävyys ja osaaminen

Itä-Suomen tilanne

- Kirjastoilla on vaikeuksia hoitaa lakisääteiset tehtävänsä, jos ammattitaitoista henkilökuntaa ei palkata poistuvien tilalle tai avoimiin paikkoihin ei saada päteviä hakijoita.
- Kirjastojen henkilöstön hyvä pohjakoulutus ja ammattitaito riittävät kirjaston perinteisiin tehtäviin, mutta uusia taitoja tarvitaan.
- Itä-Suomessa kirjastojen osaamisen kehittäminen on huomattavasti aikaisempaa suunnitelmallisempaa.

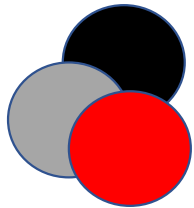

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Peruspalvelujen saatavuuden arviointi 2021: Kulttuuripalvelut ja yleisten kirjastojen henkilöstön riittävyys ja osaaminen

Itä-Suomen toimenpide-ehdotukset

- Kunta palkkaa kirjastoa johtamaan henkilön, jolla on kirjastolain mukainen kelpoisuus.
- Kunta arvioi laaja-alaisesti, ennakoiden ja synergiat huomioiden henkilöstön osaamisvalmiudet palvelutuotannossa.
- Kirjaston johto määrittelee ja suunnittelee yhteistyössä henkilöstön kanssa tarvittavan osaamisen.
- Kunta mahdollistaa kirjastojen henkilökunnalle osaamisen kehittämisen.

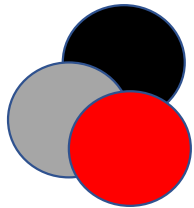

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Rautalammin kirjaston tilanne on hyvä, ja toiminta on erittäin tuloksellista.

Linkki vuoden 2022 kirjaston toimintakertomukseen:

[https://rautalampi.cloudnc.fi/fi-FI/Toimielimet/Hyvinvointilautakunta/Kokous_2232023/Kirjaston toimintakertomus_2022\(21069\)](https://rautalampi.cloudnc.fi/fi-FI/Toimielimet/Hyvinvointilautakunta/Kokous_2232023/Kirjaston_toimintakertomus_2022(21069))

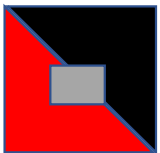

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

TAIDE, KULTTUURI JA MONINAINEN SUOMI – KULTTUURIPOLITIIKKA, MAAHANMUUTTAJAT JA KULTTUURISEN MONINAISUUDEN EDISTÄMINEN

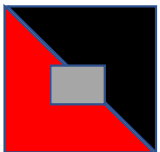
- Suomi on väestöllisesti moninaistunut.
- huomioitava suunnittelussa ja päätöksenteossa
- Onnistunut valtavirtaistaminen tarkoittaa maahanmuuttajien yhdenvertaisempaa osallistumista taide- ja kulttuurielämään.
- Erityisille väestöryhmille suunnatut erillisratkaisut ja myönteinen erityiskohtelu voivat joissain tapauksissa edistää moninaisuuden edistämisen tavoitteiden saavuttamista.
- Taiteen rahoitusta on kehitettävä strategisesti huomioiden kulttuurisen moninaisuuden kasvava yhteiskunnallinen merkitys.
- Ulkomaalaistaustaisten osallistuminen taide- ja kulttuuripalveluihin on monissa maissa vähäisempää kuin kantaväestön keskuudessa.

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

TAIDE, KULTTUURI JA MONINAINEN SUOMI – KULTTUURIPOLITIIKKA, MAAHANMUUTTAJAT JA KULTTUURISEN MONINAISUUDEN EDISTÄMINEN

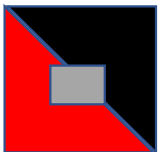
- Toimijoiden pitää tietoisesti monipuolistaa tuottamiaaan sisältöjä ja välittää eri kulttuuriperinnoistä ja esteettisistä käsityksistä nousevia sisältöjä.
- Rikas taide- ja kulttuurielämä edellyttää aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön kunnioitusta ja uudistumisen halua ja kykyä sekä laaja-alaista osallisuutta ja osallistumista.
- Kaikilla Suomessa asuvilla on oltava mahdollisuus aktiivisina kansalaisina kasvattaa tietojaan ja lisätä taitojaan sekä hyödyntää osaamistaan ja luovuuttaan omassa arjessaan ja nauttia monipuolisesta kulttuuritarjonnasta.

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

TAIDE, KULTTUURI JA MONINAINEN SUOMI – KULTTUURIPOLITIIKKA, MAAHANMUUTTAJAT JA KULTTUURISEN MONINAISUUDEN EDISTÄMINEN

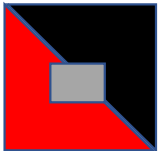
- Kannustetaan muita taiteen ja kulttuurin rahoittajia huomioimaan yhteiskunnan moninaisuus toiminnassaan.
- Luodaan edellytyksiä Suomessa työskentelyn ja uralla etenemisen vaatimien tietojen ja taitojen parantamiseksi.
- Parannetaan taide- ja kulttuuripalvelujen saavutettavuutta madaltamalla osallistumisen kynnyistä toiminnan suunnittelussa, viestinnässä ja toteutuksessa.
- Maahanmuuttajille tarjotuissa kotoutumispalveluissa on syytä kiinnittää huomiota taide- ja kulttuurialan erityispiirteisiin sekä taide- ja kulttuuritoiminnan tarjoamiin mahdollisuuksiin.

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

TAIDE, KULTTUURI JA MONINAINEN SUOMI – KULTTUURIPOLITIIKKA,
MAAHANMUUTTAJAT JA KULTTUURISEN MONINAISUUDEN
EDISTÄMINEN

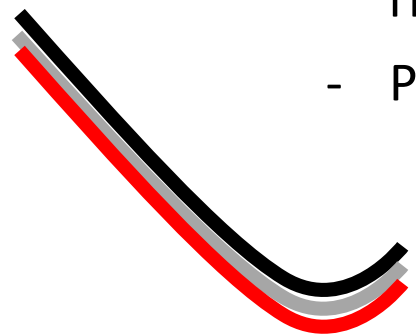
- Taiteen ja kulttuurin avulla voidaan murtaa ihmisiä erottavia muureja, vähentää sosiaalista eriarvoisuutta ja rakentaa yhteyksiä ihmisten välille.
- Oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin on eduksi paitsi Suomeen muuttavien itsensä myös suomalaisen yhteiskunnan kannalta.

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Kulttuuriperintö voimavarana

- Tavoitteissa painottuvat
  - ihmisten ja yhteisöjen omistajuus
  - vastuu ja osallistumismahdollisuudet kulttuuriperintöön
  - kulttuuriperintö osana ekologista kestävyyttä
  - osaamisen ja oppimisen tukeminen ja vahvistaminen
  - kulttuuriperinnön taloudellisen potentiaalin kestävä hyödyntäminen
- Suomi on aina ollut kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoinen yhteiskunta, joka muuttuu jatkuvasti.
- Kulttuuriperinnön elävyys, säilyminen ja uudistuminen näkyvät rikkautena alueellisessa ja paikallisessa kulttuurissa.
- Perustuslakiin sisältyy myös kaikkien vastuu kulttuuriperinnöstä.

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

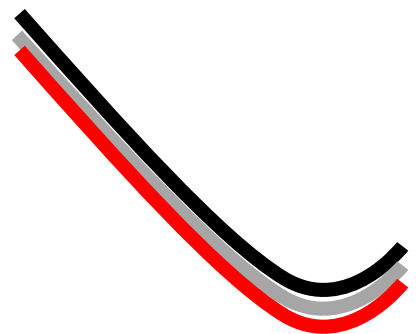
Kulttuuriperintö voimavarana

- TAVOITTEET VUODELLE 2030

- Kaikkien oikeus kulttuuriperintöön toteutuu. Kulttuuriperinnön hyväksi toimitaan aktiivisesti.
- Tallennettu ja suojeltu kulttuuriperintö heijastaa moninaista yhteiskuntaa.
- Kulttuuriperinnön laaja yhteiskunnallinen merkitys on tunnistettu. Kulttuuriperintö on kaikkien hyvinvointia lisäävä voimavara.

MITÄ SE ON?

- Oikeus kulttuuriperintöön tarkoittaa mahdollisuuksia toimia oman kulttuuriperintönsä hyväksi samalla kunnioittaen muiden kulttuuriperintöä.
- Osallisuus kulttuuriperintöön toteutuu sekä jokaisen omassa elämänpiirissä että myös omaehtoisessa kansalaistoiminnassa ja kulttuuriperintöön liittyvässä harrastustoiminnassa.

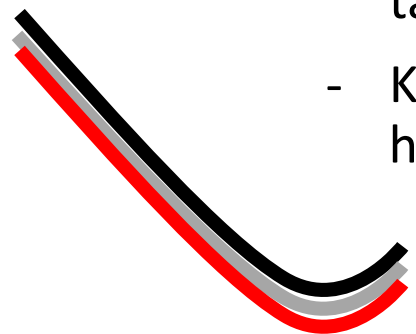
Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Kulttuuriperintö voimavarana

Kulttuuriperintö, luonto ja ilmastonmuutos

TAVOITTEET VUODELLE 2030

- Kulttuuriperintötiedolla ja -taidoilla on vauhditettu siirtymistä kohti kestävämpää elämäntapaa.
- Kulttuuriympäristöjä käytetään ja hoidetaan kestävällä tavalla.
- Kulttuuriperintöalan toimijat ovat vähähiilisen ja kestäväen toiminnan tiennäyttäjiä.
- Kulttuuriperintöarvot, luontoarvot ja ekologisen kestävyysden tavoitteet on sovitettu yhteen.
- Kulttuuriperintöarvot ja niiden tarjoamat ratkaisut on otettu huomioon ilmastopolitiikassa.

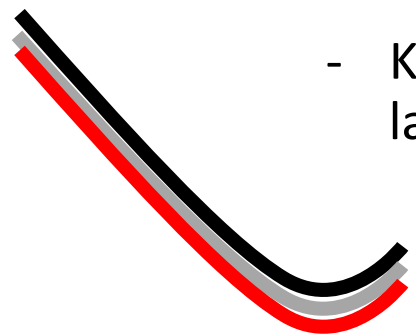
Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Kulttuuriperintö voimavarana

Kulttuuriperintö, oppiminen, osaaminen ja tutkimus

TAVOITTEET VUODELLE 2030

- Sivistys, osaaminen ja yhteiskunnan kyvykkyys hoitaa ja käyttää kulttuuriperintöä vahvistuvat kulttuuriperintökasvatuksen ja elämänmittaisen oppimisen avulla.
- Kulttuuriperintöalan ammattilaisten osaaminen vastaa monipuolisesti alan ja yhteiskunnan muuttuvia tarpeita.
- Kulttuuriperinnön tutkimus on monitieteistä ja kansainvälistä ja sen tuloksia hyödynnetään laajasti.
- Kulttuuriperintötieto on kattavaa, ajantasaista, yhteentoimivaa ja laajasti käytössä.

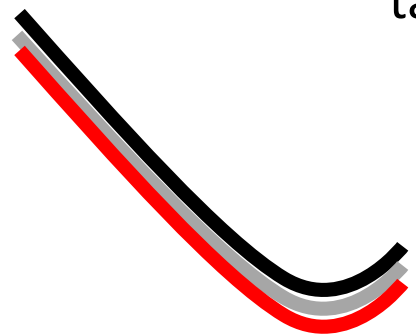
Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Kulttuuriperintö voimavarana

Kulttuuriperintö ja talous – kestävästi ja luovasti

TAVOITTEET VUODELLE 2030

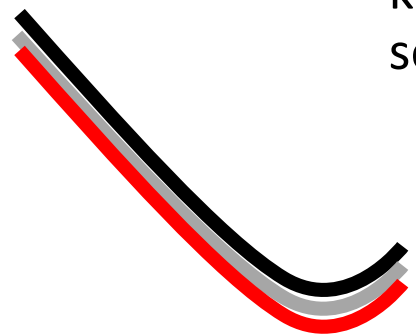
- Kulttuuriperintö tunnistetaan yhteiskunnan yhteisenä pääomana.
- Kulttuuriperinnön kunnianhimoisen kehittämisen rahoituspohja on laajentunut ja sen säilyttämistä turvataan julkisin varoin.
- Kulttuuriperintö on yhä merkittävämpi voimavara luovalle taloudelle ja muulle liiketoiminnalle.
- Kulttuuriperinnön erityislaatua ja itseisarvoa kunnioitetaan taloudellisessa toiminnassa.

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Kulttuuriperintö voimavarana

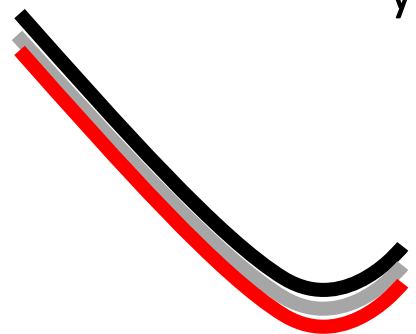
- Kulttuuriperintöä syntyy ihmisen toiminnan tuloksena ja vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa. Se kertoo arvojen, uskomusten, tietojen, taitojen ja perinteiden muutoksesta. Kulttuuriperintö voi olla aineellista, aineetonta tai digitaalista. Kulttuuriperintöä uudistetaan, säilytetään ja siirretään tuleville sukupolville.
- Kulttuuriperintöä ja sitä koskevaa tietoa tuottavat, käyttävät, hoitavat ja säilyttävät yksityishenkilöt, yhteisöt ja instituutiot, taiteen ja kulttuurin ammattilaiset ja harrastajat, tutkijat, yritykset ja julkinen sektori.

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Kulttuuriperintö voimavarana

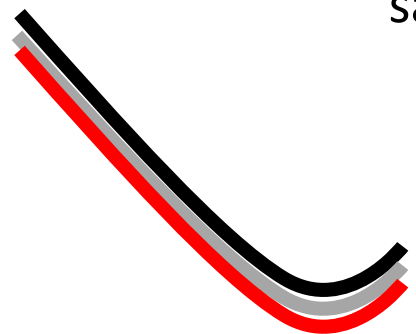
- Kulttuuriperinnön merkitys yhteiskunnan voimavarana on vahvistunut ja sen seurauksena ihmisten elämänlaatu parantunut: kulttuuriperintö toimii siltana ihmisten välillä ja tarjoaa ratkaisuja kestävän tulevaisuuden rakentamiselle.
- Strategian lähtökohtana on monimuotoisen aineellisen, aineettoman ja digitaalisen kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristöjen vaaliminen, kehittäminen ja hyödyntäminen koko yhteiskunnan voimavarana.
- Faron sopimus: jokaisen oikeus kulttuuriperintöön, jaettu vastuu omasta ja yhteisestä kulttuuriperinnöstä sekä sen kestävästä käytöstä yhteiskunnallisen kehityksen ja hyvän elämän perustana.

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Kulttuuriperintö voimavarana

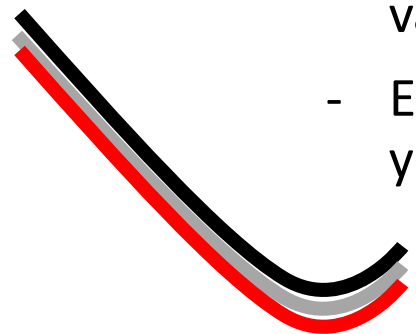
- Institutionalisoitu tallennus: Kansallisarkisto, Kansalliskirjasto, Kansallinen audiovisuaalinen instituutti, Suomen kansallismuseo, Kansallisgalleria, Luonnontieteellinen keskusmuseo, ammatillisesti toimivia museoita on noin 150, muinaisjäännösrekisterissä on 35 700 kiinteää muinaisjäännöstä, valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä on yli 1 200, arvokkaita maisema-alueita on 186, suojeltuja arvorakennuksia on 600, e seitsemän Unescon maailmanperintökohdetta, aineettoman kulttuuriperinnön luettelossa on Suomesta kolme kohdetta, Maailman muisti -rekisteriin on hyväksytty kolme kohdetta Suomesta, Finnassa on saatavilla 2,5 miljoonaa digitaalista objektia,

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Kulttuuriperintö voimavarana

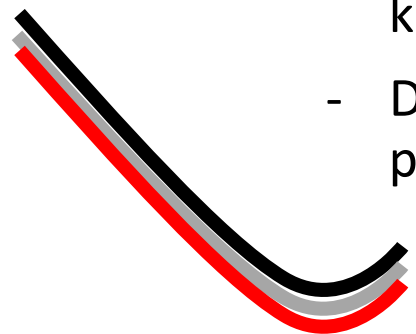
- Kulttuuriperintö on myös useiden kolmannen sektorin toimijoiden päätehtäviä.
- Myös eri uskonnolliset yhteisöt vaalivat omaa rikasta aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöään.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa valtionhallinnossa kulttuuriperintöalaa koskevista linjauksista ja lainsäädännöstä.
- Euroopan unionin Lissabonin perussopimukseen on kirjattu, että Euroopan unioni kunnioittaa kulttuuriensa ja kieltensä rikkautta ja monimuotoisuutta sekä huolehtii alueensa kulttuuriperinnön vaalimisesta ja kehittämisestä.
- Euroopan neuvostolla on kuusi kulttuuriperintöä koskevaa yleissopimusta.

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Kulttuuriperintö voimavarana

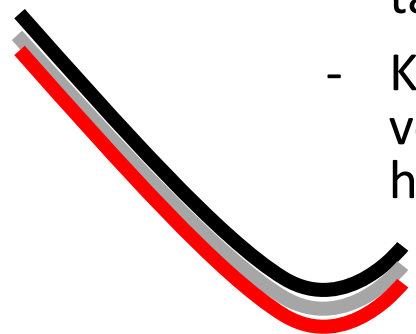
- Kestävässä yhteiskunnassa huolehditaan, että oikeus kulttuuriperintöön toteutuu.
- Keskeisiä yhteiskunnan muutossuuntia ovat kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden lisääntyminen, väestön ikääntyminen, maahan- ja maassamuutto.
- Alueellinen eriytyminen yhdistettynä niukkeneviin taloudellisiin resursseihin luo painetta kulttuuriperinnön saavutettavuudesta huolehtimiseen.
- Tulisi löytää tapoja ylläpitää ja kehittää maaseudun kulttuurimaisemaa.
- Digitalisaatio mahdollistaa uusien liiketoimintamallien sekä parempien ja saavutettavampien palveluiden kehittämisen.

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Kulttuuriperintö voimavarana

- Kulttuuriperinnöstä ja siihen sitoutuneesta tiedosta on mahdollista löytää kestäviä malleja ja ratkaisuja ilmastonmuutoksen ja luontokadon hillitsemiseen.
- Ilmastonmuutos vaikuttaa konkreettisesti myös kulttuuriperinnön ja ympäristön säilymiseen.
- Kulttuuriperintöön vaikuttavat muutokset ovat yhä useammin globaaleja, eivätkä ne rajoitu valtioiden sisälle.
- Kulttuuriperintökasvatuksen, koulutuksen ja kulttuuriperintötiedon saatavuuden varmistamisen kautta vahvistetaan sivistystä, yhteiskunnan kulttuurista pääomaa ja kriittistä ajattelua, joita tarvitaan kestävän ja hyvän tulevaisuuden rakentamisessa.
- Kulttuuriperintö ja kulttuuriympäristö ovat kuntien ja alueiden vetovoimatekijöitä, joihin panostamalla voidaan lisätä ihmisten hyvinvointia ja viihtyvyyttä.

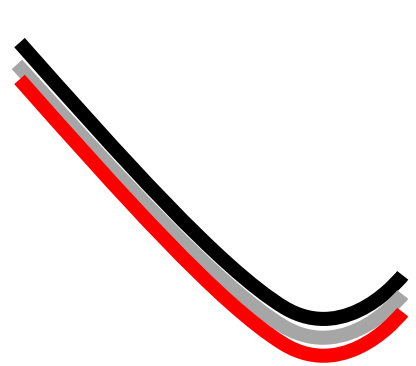

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Kulttuuriperintö voimavarana

- Toimenpidelinjaukset

- Kaikkien osallistumista ja vaikuttamista kulttuuriperintöön tuetaan. Erityisesti vähemmistöjen kulttuuriperintöä koskevien oikeuksien toteutumista tuetaan.
- Kulttuuriperintöalan toimijoiden yhdenvertaisuusosaamista vahvistetaan.
- Kulttuuriperintöön liittyvien oikeuksien toteutumista seurataan strategiakauden aikana.
- Kulttuuriperintöön liittyvien jännitteiden ja ristiriitojen käsittelyyn luodaan vuorovaikutteisia ja sovittavia toimintamalleja.

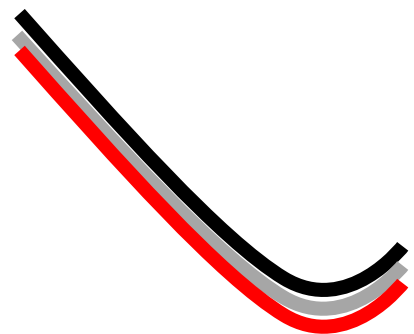

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Kulttuuriperintö voimavarana

Kulttuuriperinnön tallentaminen

- Kirjastoilla, arkistoilla ja museoilla sekä muilla kulttuuriperintöalan toimijoilla on kulttuuriperinnön tallentajina ja välittäjinä merkittävä rooli siinä, millaiseksi ymmärrys kulttuuriperinnöstä muodostuu.
- On tärkeää tunnistaa eri-ikäiset ja erityyppiset ympäristöt sekä arvojen ja arvostusten muuttuminen.
- Nykydokumentointi ja nykykulttuurin tallentaminen sekä dokumentointi- ja tallennusmenetelmien kehittäminen ja monimuotoistuminen.
- Toimenpidelinjaukset
  - Moninaisen kulttuuriperinnön dokumentoinnissa, tallentamisessa, säilyttämisessä ja välittämisessä kehitetään erilaisia toimintatapoja.
  - Kulttuuriperintöä käytetään monipuolisesti.
  - Kulttuuriperintöpalveluiden ja sisältöjen saavutettavuus varmistetaan koko maassa.
  - Digitaalisella tallentamisella ja teknologisilla valinnoilla varmistetaan kulttuuriperintötiedon pitkäaikainen säilyminen.

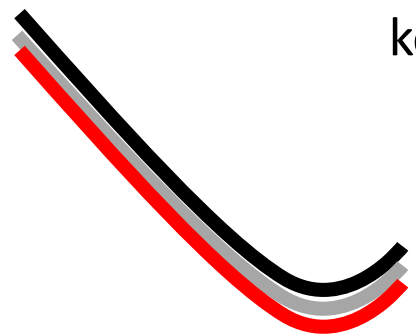
Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Kulttuuriperintö voimavarana

Kulttuuriperintö on kaikkien hyvinvointia lisäävä voimavara

Toimenpidelinjaukset

- Kulttuuriperintöalan toimijat ja tiedeyhteisö lisäävät ja jakavat tietämystä kulttuuriperinnön yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta.
- Monialaisella yhteistyöllä lisätään tietoa kulttuuriperinnön hyvinvointivaikutuksista ja kehitetään toimintamalleja niiden hyödyntämiseksi.
- Kulttuuriperintöalan taloudellisten, hallinnollisten ja lainsäädännöllisten toimintaedellytysten ajantasaisuudesta ja kehittamisestä huolehditaan.

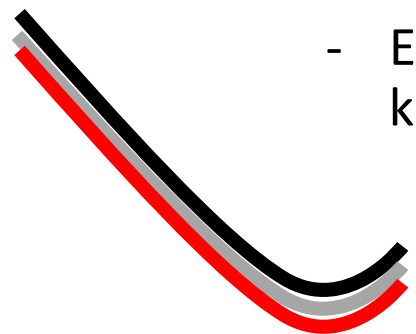

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Kulttuuriperintö voimavarana

Liitteitä

- Kooste tavoitteista ja toimenpidelinjauksista
- Luettelo kulttuuriperintöä koskevasta keskeisestä lainsäädännöstä
- Luettelo Euroopan neuvoston ja YK:n keskeisistä kulttuuriperintösopimuksista ja –toimista
- Euroopan unionin kulttuuriperintöä koskevia asiakirjoja
- Pohjoismaiden kulttuuriministerien julkilausumia
- Kulttuuriperintöä koskevat strategiset linjaukset
- Eurooppalainen, pohjoismainen ja kansainvälinen kulttuuriperintöpolitiikka

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Linkit julkaisuihin

- https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164109/OKM_2022_17.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162663/OKM_2021_2.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- <https://avi.fi/documents/25266232/109992716/Julkaistu-141+Yleisten+kirjastojen+henkil%C3%B6st%C3%B6.pdf>
- <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190166>

